

బనలతా సేన్

నెలనెలా ఒక మంచి కవితోపలిచయం

కవిత్వానువాదం ఫలించటమన్నది రెండు విషయాల మీద అధారపడి ఉంటుంది. మొదటిది - మూల భాషకీ, మన భాషకీ వాతావరణంలో ఉన్న సామీప్యత, రెండవది అనువాదం చేసే వారి సామర్థ్యం. ఆంగ్లం తదితర యూరోపియన్ భాషల కంటే, ఇతర భారతీయ భాషలలో సంస్కృతికి సంబంధించి సామీప్యత కనిపిస్తుంది. ఇక రెండవ అంశానికి వస్తే, అనువాదకుడు మంచి కవి కూడా ఐనప్పుడు దీనికి ఎక్కువ అవకాశముంటుంది.

ఇస్మాయిల్ గారి అముద్రిత రచనలతో కూర్చిన కొత్త కవితాసంకలనం ఒకటి ఈమధ్య వెలువడింది. దాని పేరు "పల్లెలో మా పాత ఇల్లు". ఇందులో ఎక్కువ భాగం అనువాద కవితలే. ప్రపంచ భాషలతో బాటు ఇతర భారతీయ భాషలనుంచి చేసిన అనువాదాలు అనేకం ఇందులో చోటుచేసుకున్నాయి. వీటిలో నన్ను బాగా కర్షించిన కవిత ప్రముఖ బెంగాలీ కవి జీబనానంద దాస్ రాసిన "బనలతా సేన్"

ఈ బనలతా సేన్ అనే వ్యక్తి నిజజీవితంలో ఎవరైనా ఉన్నారో లేదో తెలియదు. బహుశ ఈమె ఒక ఊహాప్రేయసి కావచ్చు. ఐతే, ఆమె ఎప్పటికీ దొరకనిది కాదు. కవితలో చెప్పినదాన్నిబట్టి కవికి ఆమె లభించినట్టే ఉంటుంది. ఆమె అతనికి "సుంత శాంతి నిస్తుంది ". ఐనా కవితలో ఆసాంతం ఒక విషాదపు జీర ఉంటుంది. గతించిన చక్రవర్తుల్ని, ప్రాచీన పట్టణాలనీ ప్రస్తావించటం వల్ల తెలియని విచారమేదో మనకు కలుగుతుంది. కవి అన్వేషణ స్థల, కాలాల్లో ఎంతగా విస్తరించిందో సూచించటానికి కూడా వీటిని వాడిఉండవచ్చు. కవిత నిండా ఎన్నో బలమైన పదచిత్రాలున్నాయి. మరి ముఖ్యంగా చివరి భాగంలో:

దివసాంతాన మంచురాలే మెత్తటి శబ్దంతో

సంధ్య ప్రవేశిస్తుంది; సూర్య గంధాన్ని దులుపుకుంటుంది డేగ;

పుధివీ వర్ణాలు పాలిపోయాక, మిణుగురులు
 జాబ్బుల్యమానమైన కథలల్లుతాయి; పక్షులు గూళ్ళకీ,
 నదులు మూలాలకీ చేరుకుంటాయి; జీవన ఖాతాలు మూతపడతాయి.
 మిగిలింది అంధకారం; ఇక వేళైంది నిను చేరేందుకు,
 నాటూరి బనలతా సేన్.

ఈ అనువాదంలో ప్రస్తుటంగా కనిపించే మరొక అంశం దీనిలో వాడిన భాష. ఇస్మాయిల్ గారు చాలా నిరాడంబరమైన, తేలికైన పదాలు వాడటంలో ప్రసిద్ధులు. ఒక్క "చెట్టు నా ఆదర్శం" పుస్తకంలో మాత్రం కొన్ని గ్రాంథిక ప్రయోగాలు కనిపిస్తాయి. తరువాత మళ్ళీ ఈ కవితలోనే కఠిన పదాల్ని, సంస్కృత సమాసాల్ని వాడటం చూస్తున్నాను. భాషపై ఆయనకున్న పట్టుని ఇది నిరూపిస్తుంది. అదీగాక, మూల కవితలో ఉన్న ప్రౌఢతకు అనుగుణంగా ఉన్నప్పుడు అనువాదానికెంత అందంవస్తుందో అనేవిషయంకూడా మనకు స్పష్టమౌతుంది. పదచిత్రాలతోబాటు పద సౌందర్యం నిండిన ఈ కవితకు ఎన్నో మార్లు చదివించేగుణముంది. బహుశ ఇస్మాయిల్ గారు ఈ కవితను బెంగాలీనుంచే నేరుగా అనువదించిఉంటారు. టాగోర్ ను చదవటంకోసం ఆయన బెంగాలీ నేర్చుకున్నారు.

జీబనానంద దాస్ కవితలన్నిటిలోకి అత్యంత ప్రసిద్ధిపొందిన బనలతాసేన్ ఇస్మాయిల్ గారి వల్ల తెలుగులో అడుగుపెట్టి అంతే చిరస్మరణీయమయింది.

కవిత పూర్తి పాఠం:

సహాస సంవత్సరాలు సంచరించాను పుధివీ పథాల్లో,
 సింహళ సముద్రం మొదలు నిశీధాంధకార మలయ సాగరం వరకు
 పరిపరిచోట్ల పరిభ్రమించాను; అశోక బింబిసారుల ధూసర జగతిని
 సైతం సందర్శించాను; సుదూర అంధకారంలో విదర్భ నగరాన్నీ;
 ఈ పరుగులతో, జీవన జలధి క్రక్కే నురుగులతో
 క్లాంతుణ్ణి, నాకు సుంత శాంతినిస్తుంది నాటూరి బనలతా సేన్.

దిగంత ప్రాంత తమోకాంత విదిషా
 నిశలు ఆమె కేశాలు;
 శ్రావస్తీ శిల్పమామె వదనం;సముద్ర మధ్యంలో
 చుక్కాని విరిగి దారి తప్పిన నావికుడు
 దాల్చిని ద్వీపాంతరంలో హరిత శాద్యలాల్ని దర్శించినట్లు
 అంధకారంలో ఆమెను దర్శించాను; "ఎక్కడున్నావు ఇంతకాలం?"
 అందామె, కులాయాల వంటి కన్నులాల్ని, బనలతా సేన్.

దివసాంతాన మంచురాలే మెత్తటి శబ్దంతో
 సంధ్య ప్రవేశిస్తుంది; సూర్య గంధాన్ని దులుపుకుంటుంది డేగ;
 పృథివీ వర్ణాలు పాలిపోయాక, మిణుగురులు
 జాజ్వల్యమానమైన కథలల్లుతాయి; పక్షులు గూళ్ళకీ,
 నదులు మూలాలకీ చేరుకుంటాయి; జీవన ఖాతాలు మూతపడతాయి.
 మిగిలింది అంధకారం; ఇక వేళైంది నిను చేరేందుకు,
 నాటూరి బనలతా సేన్.

